

Lännsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för vilt

Elina Eriksson
010-2251404
elina.eriksson@lansstyrelsen.se

BESLUT

2020-11-05

1 (11)

Dnr 8213-2020

Elektroniskdelgivning

Beslut om skydds jakt efter varg

Beslut

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 23 a § jaktförordning (1987:905) att ge tillstånd till skydds jakt efter en (1) varg norr om Lingbo, inom det område som avgränsas på kartan i bilaga 2 till detta beslut. Skydds jakten är tillåten från och med beslutsdatum till och med 6 december.

Lännsstyrelsen medger att skydds jakten får ske hela dygnet med stöd av 9 § jaktförordningen.

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 15 § jaktförordningen att alla typer av belysning får användas för att underlätta skydds jakten.

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att skydds jakten får bedrivas från motordrivet fordon.

Lännsstyrelsen beslutar med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen att jakten får ske på annans jaktområde.

Vidare beslutar lännsstyrelsen med stöd av 59 § jaktförordningen att beslutet gäller omedelbart utan hinder av att det överklagas.

Skydds jakten är tillåten under förutsättning att villkoren nedan efterlevs.

Villkor

1. Lännsstyrelsen eller av lännsstyrelsen utsedda personer får utföra jakten med stöd av detta beslut.
2. Lännsstyrelsen avlyser jakten om tilldelad varg fällts eller påskjuts innan jakttiden löpt ut. Om eftersök visar att det påskjutna djuret är oskadat beslutar lännsstyrelsen huruvida fortsatt jakt ska ske inom återstående tid som omfattas av beslutet.

3. I syfte att fälla rätt individ gör länsstyrelsen bedömningen att vid observation av fler än en varg i grupp får jakt efter dessa ej bedrivas.
4. Skyddsjakten får bedrivas med hjälp av hund om spår eller observation påträffats inom jaktområdet. Länsstyrelsen rekommenderar att högst tre hundar används som förföljer en och samma varg samtidigt. Länsstyrelsen rekommenderar att hundar inte byts under jakt på en och samma varg under en och samma dag.
5. Hund får inte släppas på spår eller observation på fler än en varg.
6. Om hund med GPS-pejl använts vid jakten ska GPS-logg tas med till besiktningen och på begäran uppvisas för besiktningspersonalen.
7. Vargpäls får behållas av jakträttsinnehavaren om vargen fälls enligt villkoren till detta beslut enligt 10 § jaktlag (1987:259). Jakträttsinnehavaren ansvarar själv för att vargen flås.
8. Fällt djur besiktas och omhändertas av länsstyrelsen. Flådd helkropp tas sedan till Statens Veterinärmedicinska anstalt för obduktion.
9. Efter avslutad skydds jakt, oavsett utfall, ska sökanden inkomma till länsstyrelsen med en kortfattad redogörelse för hur jakten bedrivits. Om djuret fällts ska koordinater för skottplats inkluderas. Redogörelsen ska ha inkommit senast två veckor efter djuret fällts.

Beskrivning av ärendet

Den 26 oktober inkom en ansökan om skydds jakt efter den varg (G218-17) som rör sig i området omkring orterna Håkanbo, Lingbo och Tönsen.

Motiveringen till ansökan är att en varg befunnit sig på sökandes gård den 14 oktober och morrat åt sökande. Sökande beskriver händelsen som mycket obehaglig.

Sökande framför även att vargen har sedan tidigare varit föremål för ansökningar om skydds jakt, då samma varg kan kopplas till tidigare viltskador och den har även haft ett oönskat beteende.

Sökande beskriver att det finns en överhängande risk att vargen kommer tillbaka och att boende i området därför inte kan leva på ett avslappnat och tryggt sätt.

Länsstyrelsen beviljade skydds jakt efter två vargar den 30 september dnr 7327-2020. Den 5 oktober fälldes den ena vargen som var en hane (G230-19). Den 16 oktober förlängdes skydds jaktbeslutet då en varg fortsatte att röra sig i närheten av människor och bebyggelse i området.

Skydds jakten avslutades den 25 oktober utan att den andra vargen fällts.

I området som ansökan gäller har det skett fyra vargangrepp under drygt 3 månader, sedan slutet av juli 2020.

31 juli: Fem får dödades i Lingbo, Ockelbo kommun.

Länsstyrelsen personal topsade (metod för att erhålla DNA) särytor på fåren och kunde efter analys konstatera att det rörde sig om individ G230-19, en hane som är född i Sjösvedenreviret.

Den 4 augusti 2020 analyserades även en vargspillning i närheten av fårhagen och denna gång visade det sig vara G218-17, en hona som är född i Ryssjöreviret som har varit stationär i området kring Lingbo sedan hösten 2019.

- 15–17 sep:* Fyra lamor dödades i Håkanbo, Bollnäs kommun. Lamorna topsades och även nu kunde DNA-analysen visa att det var G230-19 som hade angripit lamorna. Spillning som hittades intill platsen skickades också in på analys vilket resulterade i att även honan, G218-17, kunde bindas till platsen.
- 18–19 sep:* Fyra får angreps i Tönsen, Bollnäs kommun. Dessa kunde inte topsas på grund av kontaminering av djuren.
- 30 sep:* Ett får dödades i en hage i Tönsen, Bollnäs kommun. Länsstyrelsens personal samlade DNA från fåret och analysen visade att det var vargindividen G230-19 som dödat fåret.

Mellan tidsperioden 17 - 23 september har fem spillningar hittats från individen G218-17 mellan Håkanbo och Tönsen men även i byn Håkanbo, vilket bekräftas att honan rör sig i området.

Förutom angreppen i det aktuella området har det även skett två vargangrepp i närområdet. Dels i början av juli 2020 i Knisselbo, strax söder om Hällbo i Bollnäs kommun samt den 28–29 augusti i Stråtjärä, Söderhamns kommun. Inget av ovanstående angrepp skedde innanför rovdjursavisande stängsel.

Länsstyrelsen har sett över de observationer som har inkommit till Skandobs i syfte att få en övergripande bild om vargens beteende och förekomst i det aktuella området sedan början av betessäsongen 2020. När det gäller faktiska synobservationer av varg rör det sig om ett 40-tal olika händelser. Bland dessa finns det rapporter om varg med oönskat beteende i det område som har varit föremål för vargangreppen runt Hällbo, Håkanbo och Lingbo. Nedan följer en del av de observationer som länsstyrelsen anser sticker ut under 2020:

- 8 maj:* Två vargar observerades på rapportörens tomt där vargarna åt korb som familjen hade grillat några timmar tidigare. Rapportören gick ut och skrek åt vargarna, reaktionen blev att de morrade. Rapportören skriver att de upplevdes som väldigt närgångna och oskygga. [Lingbo, Ockelbo kommun]

- 10 maj:* En stor, ljus varg upptäckte rapportören först på 20 m och vek sedan av. Vargen stannade på 80 m för att kolla på rapportören igen. [Väster om Hällbo, Bollnäs kommun]
- 12 juni:* Andra natten i rad som rapportören påträffar en varg. Vargen var inne i en trädgård och när den upptäckte rapportören sprang den ut på vägen. Rapportören tycker det är otäckt och är rädd för att gå ut med hunden. [Lingbo, Ockelbo kommun]
- 18 juli:* Två vargar gick över rapportörens tomt, ca 15–20 m från altanen. Vargarna nosade på hundgården. Rapportören skrek på vargarna som endast tittade på hen. Vargarna sprang sedan vidare till granntomten. [Lingbo, Ockelbo kommun]
- 30 juli:* Varg vid vägkanten, ca 7–8 m ifrån rapportören. De tittade på varandra i några sekunder innan personen snabbt tog sig in i huset. [Lingbo, Ockelbo kommun]
- 22 aug:* Rapportören observerar varg på 30 m avstånd, beskrivs som oskygg. Personerna som såg vargen kände obehag och avvek från platsen. [Öster om Hällbo, Bollnäs kommun]
- 25 aug:* Ensam varg utanför köksfönstret vid huset. Rapportören gick ut för att skrämma vargen men upplevde att den inte var rädd. Vargen tittade på rapportören, vände sig om och gick in i skogen. [Öster om Hällbo, Bollnäs kommun]
- 30 sep:* Två vargar observerades innanför ett hägn med mjölkkor av tidningsbudet tidigt på morgonen. En av vargarna fick en stöt och båda sprang sedan längre in i hägnet. Ingen ko kom till skada [Håkanbo, Bollnäs kommun]
- 30 sep:* En varg observerades på gårdsplan. Rapportörens hund stod som fastfusen och personen fick dra in hunden i huset. Inifrån huset kunde rapportören se att vargen lunkade iväg. [Tönsen, Bollnäs kommun]
- 15 okt:* En varg påträffades en inne på en gårdsplan i Lingbo. Den morrade åt observatören.
- 26 okt:* En varg observerades på landsvägen nära boningshus när observatören var ute på tomten. Vargen travade iväg mot grannen men vände sig om efter en stund och tittade på observatören som följt efter vargen till fots.

Vargen var då inom 20 meter från observatören. Därefter travade vargen vidare och passerade en häst i en hage inom några meter. Därefter försvinner vargen ur synhåll. [Åsnen, Lingbo, Ockelbo kommun]

Motivering till beslutet

Vid prövning av om skydds jakt ska beviljas gör länsstyrelsen en samlad bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen görs utifrån eventuella skadors omfattning, under hur lång tidsperiod som dessa skett, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits och vilka möjligheter som finns till att förebygga skada samt vilken möjlighet det finns till annan lämplig lösning utöver skydds jakt. Länsstyrelsen beaktar även vargstammens utveckling i länet samt de berörda vargarnas genetiska status. Vidare bedömer länsstyrelsen om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Naturvårdsverkets riktlinjer för skydds jakt anger att skydds jakt kan medges för att förhindra allvarlig skada om det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att uppstå, vilket även framgår av 23 a § första stycket 3 jaktförordningen.

Länsstyrelsen beskriver i det tidigare beslutet om skydds jakt efter varg (dnr 7327-2020) att två individer kan genom DNA-analys kopplas till de fyra viltskadetillfällena som inträffat i området sedan slutet av juli i år då spillning eller saliv har hittats på eller i närheten av platsen under samma tidsperiod.

I beslutet beskrivs även att både en och två vargar har uppvisat ett oönskat beteende från början av maj till den 5 oktober i Lingbo, Håkanbo och Tönsen.

Det är inte ovanligt att rovdjur ses i områden där både rovdjur och människor befinner sig. När en individ börjar närma sig människan och bebyggelse utan att uppvisa ett undvikande beteende under en längre tid är det däremot tecken på att individen förändrat sitt beteendemönster och därmed betar sig på ett oönskat sätt. Efter att hanen fälldes på skydds jakt den 5 oktober har en varg uppvisat ett oönskat beteende vid två tillfällen i området. Vid båda tillfällena har vargen varit nära människa och i det ena fallet, som sökande beskriver har vargen morrat åt sökande. Då de båda händelserna har inträffat inom ett geografiskt avgränsat område under en begränsad tidsperiod anser länsstyrelsen att det rör sig om en och samma varg.

Skadeförebyggande åtgärder

Människor har vid närkontakt med varg skrikit för att skrämja iväg individen. Människor som har fått sina djur tagna av varg har i skadeförebyggande syfte ökat sin bevakning genom att flytta djuren till hagar närmare husen. De har även höjt styrkan på elstängsel runt hagarna samt förstärkt med extra eltråd.

Ingen annan lämplig lösning

Skrämsel som syftar till att avskräcka djur från att besöka en viss plats eller uppvisa ett oönskat beteende har provats på flera olika arter, generellt tycks denna typ av skrämsel vara mindre effektiv på rovdjur än på annat vilt¹.

Metoder som testats i syfte att korrigera oönskat beteende hos varg är olika typer av projektiler som orsakar djuret smärta (till exempel gummikulor) och pyroteknik med höga smällar och skarpa ljus som briserar nära djuret. Viltskadecenter har sammanställt en tabell innefattande skrämselåtgärder riktade mot varg där det framgick att sannolikheten att skrämselåtgärderna skulle resultera i en bestående beteendeförändring är relativt liten. Förklaringen ligger i hur väl det går att koppla den obehagliga skrämselåtgärden till det beteende som man vill korrigera hos vargen. Liknande scenario går att hitta i träning av hund i de fall där bestraffning används för att förändra hundars beteende. Det krävs ofta fler än ett bestraffningstillfälle och ju svårare det är att rent praktiskt få till tajming och precision, desto längre tid krävs för att hunden ska förstå kopplingen mellan beteende och bestraffning. När det kommer till vargar så är det dessutom omöjligt att styra miljön där beteendet sker vilket innebär att varje gång en varg närmar sig en människa eller ett bostadshus och den inte blir bestraffad eller hittar något ätbart avfall spåds effekten av bestraffningen ut och det oönskade beteenden förstärks.

Vargen som rör sig i det aktuella området har inget tydligt rörelsemönster och skrämselåtgärder är därför i princip omöjliga att få till. Chansen att åtgärden ska resultera i en bestående beteendeförändring bedömer länsstyrelsen som obefintlig då vargen rör sig mellan olika byar och det kommer bli svårt att få till den koppling som krävs mellan skrämselåtgärden och en eventuell förändring av beteendet.

Förhindra allvarlig skada

Enligt länsstyrelsens förvaltningsplan för stora rovdjur² finns det riktlinjer över vad som anses som en problemindivid när det gäller skada på tamdjur.

Länsstyrelsen anser att de händelser som har skett från 31 juli till beslutsdatum är av sådan karaktär att det finns mycket stor risk att vargen angriper tamdjur igen och fortsätter uppvisa ett närgånget beteende som kan leda till skada på människor och tamdjur och att 3 punkt 23 a § jaktförordningen därmed är uppfylld.

¹ Nära vargar – Rekommendationer för hantering av situationer med vargar nära bostadshus eller människor. Rapport från Viltskadecenter, SLU 2016-4

² Förvaltningsplan för stora rovdjur i Gävleborgs län 2017–2021

Sammanfattning

Då Gävleborgs län ligger väl över den beslutade miniminivån och även det för länet satta förvaltningsmålet anser länsstyrelsen att en skydds jakt på en specifik individ inte riskerar att försvåra upprätthållandet av vargens gynnsamma bevarandestatus. Genetiken på vargindividen är känd och den anses inte ha något särskilt genetiskt värde för den skandinaviska vargpopulationen. Den samlade bedömningen är att vargen G218-17 har orsakat sådan skada på boskap och är så pass närgångna att det inte finns någon annan lösning. Ansökan ska därmed beviljas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skydds jakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-00303-20).

All jakt måste bedrivas i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Art och habitatdirektivet (1992/43/EEG) har en avgörande betydelse för vilket utrymme som finns för skydds jakt. Åtgärder som vidtas enligt art och habitatdirektivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus.

Direktivet ger möjligheter till undantag från skydds kraven under vissa förutsättningar. Undantagen regleras i artikel 16.1, att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skydds reglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Enligt 9 § jaktförordning (1987:905) står det: För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller följande begränsningar.

1. Älg får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.
2. Björn får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
3. Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet medge undantag från första stycket. Om flera län är berörda, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen.

Enligt 15 a § jaktförordning (1987:905) får Naturvårdsverket eller, om beslutet fattas av länsstyrelsen, länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14

§, om det är fråga om skyddsjakt, licensjakt eller jakt som avses i 31 § första stycket.

Enligt 21 § jaktförordning (1987:905): Utöver vad som följer av 20, 20 a och 20 b §§ får den myndighet som beslutar om jakten i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) i fråga om jakt efter björn, varg, järv, lo, utter, valar och fladdermöss samt när det är fråga om jakt som avses i 24 § eller 31 § första stycket i denna förordning. I övriga fall får länsstyrelsen besluta om sådana undantag. Om flera län är berörda och det är länsstyrelsen som beslutar om undantag, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen. I fråga om vilda fåglar, björn, varg, järv, lo, utter, bäver, mård, iller, skogshare, vikare, valar och fladdermöss samt i fråga om andra vilt levande djurarter som har markerats med N, n eller F i bilagan till artskyddsförordningen (2007:845) får undantag medges endast om

1. det inte finns någon annan lämplig lösning,
2. upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras, och
3. undantaget behövs för att en sådan begränsad jakt som avses i 23 c § ska kunna genomföras eller behövs av något sådant skäl som anges i 23 a § eller 31 § första stycket denna förordning.

Som framgår av 23 a § jaktförordning (1987:905) ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skyddsjakt ska kunna medges:

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Enligt 24 d § jaktförordning (1987:905): I ett beslut om jakt enligt 23 b eller 23 d § får den beslutande myndigheten bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur. Om inte myndigheten beslutat något annat får djuret behållas av jakträttsinnehavaren. När beslut om jakt meddelas enligt 23 b eller 23 d § får myndigheten även medge undantag från 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) och, när det gäller skyddsjakt, också medge att jakten bedrivs på annans jaktområde.

Enligt 59 § jaktförordning (1987:905) får Polismyndigheten, länsstyrelsen och Naturvårdsverket förordna att beslut enligt denna förordning skall gälla utan hinder av att det har överklagats.

Information

Varg som faller på en mark där vargjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen.

Länsstyrelsen vill påminna om 27 § jaktlag (1987:259) som säger att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 2 kap. 9 § djurskyddslag (2018:1192) som säger att djur inte får överansträngas.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad enhetschef Sandra Wahlund med handläggare Elina Eriksson som föredragande. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia

1. Naturvårdsverket
2. Polisen Region Mitt
3. Viltskadecenter
4. Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet
5. Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborgs län

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över jaktområde

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 8213-2020.

Jaktområde innanför svartmarkeringen

